

GOED TEAM EN ONDERWIJSKUNDIG PROGRAMMA IS DE BASIS

Spel van licht, lucht en kleur in nieuwe obs Jules Verne

De beperkingen vanuit het stedenbouwkundig kader leiden tot een ingetogen, maar vriendelijk en warm uiterlijk. Verrassend is de binnenkant, waar alles in een feest van licht, lucht en kleuren op een adaptieve en veelvormige manier met elkaar verbonden is. ▶

"Manager vastgoed Jacqueline Pleiter van de gemeente Utrecht vroeg me laatst hoe het kon dat wij vanuit SPO Utrecht zulke mooie scholen binnen de inhoudelijke en financiële doelstellingen en kaders kunnen bouwen, zoals het nieuwe gebouw voor OBS Jules Verne. Een goed programma van eisen, een team dat bij de opgave past en vooral veel humor, was mijn antwoord", opent Rob van der Westen van SPO Utrecht. "Dat herken ik helemaal", reageert projectleider Jeffrey Westerhuis van ICSadviseurs, "uiteraard werk je met een budget, maar het ging vooral over de inhoud en de kwaliteit van het onderwijs. Daarom is een onderwijskundig programma van eisen zo belangrijk, ook om te voorkomen dat je gaat optimaliseren." Rob knikt: "Guido van de Weem van ICSadviseurs liep met het programma van eisen onder de arm met directeur Jessica Geldof door het gebouw. Ze constateerden dat de uitgangspunten goed vertaald waren." Architect Suzanne Ellis van Brique Architecten: "Soms werken we in projecten zonder een goed programma van eisen. Dan wordt het al gauw een rommeltje en gaat de opdrachtgever op geld sturen in plaats van op inhoud." Jeffrey: "We hebben hier nog wel een verdiepingsslag op het programma gedaan, nadat Jessica directeur werd." Jessica knikt: "Het onderwijs verandert zo snel en de bereidheid van leerkrachten om mee te veranderen neemt toe. Dat was een paar jaar geleden nog anders en zat nog niet goed in het concept. Ik vond de verbindingen tussen de onder-, midden- en bovenbouw belangrijk en ook de onderlinge verbinding tussen de klassen. Een school moet een warme en open leeromgeving bieden en het gebouw kan daar enorm bij helpen. Verder is de speelruimte rondom de school als speelplek beschikbaar voor de buurt en niet exclusief voor onze kinderen. We zijn een echte wijksschool."

GEMENGDE SAMENSTELLING

Het nieuwe OBS Jules Verne staat in de wijk Ondiep in Utrecht. Rob: "Wij hadden deze school vanuit het tweede masterplan van de stad genomineerd. Hier stond een eenlaags gebouw dat sterk verouderd was en bovendien erg gesloten. De wijk Ondiep is in beweging en we wilden hier graag als bestuur investeren. Vandaar dit gebouw, waarin ook een BSO en peuterspeelzaal zijn ondergebracht." Jessica vult aan: "Eerder was Ondiep een echte arbeiderswijk en dat zie je goed aan de opbouw van de wijk met de kleine huizen. In de jaren 70 zijn hier ook veel groepen migranten komen wonen en de laatste jaren wordt de wijk ook aantrekkelijk voor hoogopgeleide gezinnen. Die gemengde samenstelling vind je ook terug in de populatie van de school; er lopen hier kinderen rond die minder geletterd zijn tot kinderen die al lezend de school binnen komen. Dan is traditioneel onderwijs

vlnr Rob van der Westen, Suzanne Ellis, Jessica Geldof, Jeffrey Westerhuis, Graham Kolk

heel lastig voor de leerkracht. Ons concept kent stamgroepen met twee leerjaren, die in een onder-, midden- en bovenbouw zijn georganiseerd. De thuisbasis van kinderen is zo'n gemengde jaargroep, maar van daaruit waaieren ze uit om theoretische verdieping te krijgen." Onder leiding van ICSadviseurs werd unaniem gekozen voor Brique Architecten. Rob: "De visie van Brique sloot aan bij het onderwijskundig programma van eisen. Daarbij vonden we het belangrijk om per leeftijdsgroep speelse plekken te maken, met ook de nadruk op het lezen. Dat vind je terug in het transparante gymlokaal en de aandacht voor het kind in de inrichting en architectuur van het gebouw."

SAMENSPEL VAN RUIMTEN

Inmiddels staat er een gebouw in twee lagen dat vlekkeloos past in het strakke gevelbeeld van de Mariëndaalstraat. Het ligt op de hoek, waardoor er goed zicht is op het ruime speelplein en de prachtige nieuwe en transparante gymzaal, die ook door sportverenigingen wordt gebruikt. Graham Kolk van Brique Architecten legt het ontwerp uit: "We hebben een strak gebouw ontworpen in passende gemetselde stenen met mooi geel glazuur in de belijning, die refereert aan de architectuur van de wijk begin 1900. Daardoor hebben we een compact gebouw ontworpen, waardoor we het speelplein twee keer zo groot konden maken. De gemeente wilde ook een entree aan het Van Beuningenplein, terwijl de natuurlijke ingang aan de pleinkant ligt. Dat hebben we opgelost door twee entrees te maken, die de centrale vormen met in het midden het hart van het gebouw. Vanuit het hart is het samenspel van ruimten goed zichtbaar, met een speellokaal dat door middel van een schuifwand bij de ruimte getrokken kan worden en een brede trap die naar de verdieping leidt. Het is een gebouw met een gesloten gevelbeeld, maar door de grote ramen, die laag beginnen, oogt het toch transparant. Langs het gebouw hebben we een groenzone aangebracht, zodat het buitenverkeer niet te veel het proces binnen verstoort. Van buiten oogt het gesloten, maar van binnen is het een feest van licht, kleur en transparantie." Jessica vult aan: "Wanneer je een adaptieve onderwijsomgeving wilt hebben is een goede akoestiek enorm belangrijk. Gewenst gedrag moet je aanleren, daarom zijn er afspraken met de

PROJECTINFORMATIE

Project

Nieuwbouw openbare basisschool Jules Verne
Utrecht

Opdrachtgever

SPO Utrecht

Architect

Brique Architecten

Adviseur

ICSadviseurs (programma van eisen, aanbestedingsbegeleiding en projectmanagement)

Installaties

bbp advies

Akoestiek

Peutz

Aannemer

BM van Houwelingen

Omvang

1.815 m² (inclusief inpandig gymlokaal)

stichtingskosten

€ 5,2 mio incl. btw

ingebruikname

17 mei 2021

kinderen hoe ze zich op het leerplein mogen gedragen en dat kan per activiteit verschillen.” Graham: “We hadden het hart oorspronkelijk open gedacht, maar dat zou akoestisch niet werken. De wanden van de verdiepingen zijn daarom met glaswanden afgezet. Op de leerpleinen hebben we hoogwaardige akoestische panelen toegepast en ook de verkeerszones zijn akoestisch erg goed.” Suzanne: “Het gebouw stimuleert kinderen om samen te werken en manifesteert zich gedurende de dag anders, waarbij alle elementen meedoen. Je kunt binnen vijf minuten een opstelling veranderen. Door de gewenste flexibiliteit hebben we weinig vaste wanden gemaakt. De garderobes waren een puzzel en we hebben gekozen voor verrijdbare karren die in nissen bij de klas staan,

“Vanuit het hart is het samenspel van ruimten goed zichtbaar, met een speellokaal dat door middel van een schuifwand bij de ruimte getrokken kan worden en een brede trap die naar de verdieping leidt”

maar ook onderdeel zijn van het meubilair, afhankelijk van de leer- en werkvorm. De bovenbouw kan loungen met zitzakken en de onderbouw heeft kleine geborgen hoekjes, waarbij de lage kozijnen ook actief meedoen.”

NEGEN OVERHEADDEUREN

Jeffrey: “Jessica wilde op een makkelijk en natuurlijke manier de verbinding tussen de lokalen en de leerpleinen maken en wilde niet met zware schuifwanden werken. Toen is de architect in de industriële hoek op zoek gegaan naar een oplossing en kwam uit bij transparante overheaddeuren, zoals je bijvoorbeeld bij garageboxen ziet. De leverancier was eerst niet zo happig, maar we hebben de deuren goed getest op akoestische aspecten en extra veiligheidsvoorzieningen toegevoegd. Je kunt hem met een knop bedienen en hij stopt onmiddellijk wanneer een leerling er onderdoor loopt. Uiteindelijk zijn negen overheaddeuren geplaatst, met daarnaast nog eens de mogelijkheid om twee lokalen door middel van een vouwwand open te zetten.” Jessica: “Daardoor kunnen we op beide lagen een grote leeromgeving maken, maar we kunnen ook alles sluiten, waardoor er weer een meer klassikale organisatie ontstaat. Dat maakt ook dat de inrichting in het ontwerp meedoet.” Rob vult

Kwaliteit beleving ruimte met gesloten en open wanden

aan: “De tussendeuren tussen groepslokalen hebben we vooral ingezet om eventuele personeelstekorten tijdelijk te kunnen opvangen. Dat was voor ons een belangrijk aspect in het ontwerp. Uiteindelijk hebben we het binnen de financiële mogelijkheden kunnen opvangen.” Brique heeft verrijdbare garderobekasten gemaakt, die ook weer voor tussenruimten en fijne plekken kunnen zorgen. Daarnaast heeft elke bouw een eigen bibliotheekje en waar het kan vind je plekken waar kinderen fijn kunnen zitten. Suzanne: “De lage vensterbanken doen actief mee als fijne plekken en we hebben rond de trap fijne chillplekken gemaakt. De basiskleuren zijn groen en een warme kleur geel, die voor een mooie balans zorgen. Met lichte kleuren, zoals wit, valt de inrichting vaak uit elkaar.” Jessica knikt: “Ik houd van krachtige kleuren, die juist voor een warme omgeving en ook voor rust zorgen. Alles in dit gebouw draagt bij aan een fijne leeromgeving voor onze kinderen.” ◀

▶ Kijk voor meer informatie op www.icsadviseurs.nl en op www.brique-architecten.nl.